

Virtuális Intim Zóna

Molnár Kriszta,
a TANDEM, n. o. tréner

– kamaszok és az internetbiztonság

„Nem csinál semmit, csak nap-hosszat a neten lóg” – hangzik el gyakorta a megjegyzés felnőttektől gyerekekre, fiatalokra. A kemény valóság viszont az, hogy a neten lógás egyáltalán nem egyenlő a semmittevéssel, sőt, nagyon sokszor életre szóló következményekkel járó dolgokat tudnak cselekedni az ilyen neten lógós időben a fiatalok. Durván hangzik, de élettörténetek sora és áldozatok történetei bizonyítják, hogy az unaloműzéseként felposztolt képek vagy hozzászólások milyen lavinát tudnak elindítani, vagy hogy a csetszobák anonimitásában milyen, zaklatásig fajuló kapcsolatok köttetnek. Az ilyen történetek közös pontja általában az, hogy soha nem rosszul kezdődnek, valamint hogy a legtöbb esetben az érintettek nincsenek tisztában a lehetséges következményekkel.

Éppen ezekre a problémákra hivatott reagálni a TANDEM nonprofit szervezet Virtuális Intim Zóna című programja, amelynek fókuszában a tizenéves fiatalok biztonságos internethasználatát áll, konkrétan pedig egy kísérleti projektet valósítunk meg az Orange Alapítvány támogatásával a Dunaszerdahelyi Magán Gimnáziumban. A projekt első lépéseként egy hétvéges képzést tartottunk a diákönkormányzat tagjai és néhány hozzájuk csatlakozó gimnazista számára. A projekt második szakaszában a képzésben részt vettek valósítanak meg saját mini-projektet a saját iskolájukban, a harmadik szakaszban pedig egy workshop keretében értékeljük a megvalósított projektek eredményeit és megvalósítási folyamatát. Ezáltal a képzés hatása multiplikatív: fél éven belül egész iskolai szintre eljuttatnak a résztvevők az internetbiztonsággal kapcsolatos üzeneteket, információkat. Másrésztől nem csak ezzel a témával kapcsolatban hajtunk végre fejlesztést, hanem a miniprojektek segítségével erősödik a DÖK mint csapat célalérő képessége, projektmegvalósító képessége, szervezési készségei.

Ahol a fiatalok sok időt töltenek, ott kell őket megszólítani

A bevezetőben is említett jelenség, hogy a fiatalok sok időt töltenek az interneten, két irányból megközelíthető a felnőttek világa számára. Választhatjuk azt is, hogy panaszkodunk erre a jelenségre, elégedetlenek vagyunk, mert nehéz őket aktivizálni és ejnyebejnyéznünk, hogy nem jól van ez így. De ha másik oldalról nézzük, az is egy lehetséges reakció, hogy elfogadjuk a jelenség létezését, illetve azt, hogy a tizenéves generáció markánsan máshogy működik, mint a „mi időnkben” a fiatalok, és megpróbálunk ezekre a jelenségekre úgy reagálni, hogy nem helytelenítjük, hanem adottnak vesszük, és ebből kiindulva próbáljuk meg kezelni. Egyszerűbben mondva: ha a fiatalok az interneten „vannak”, akkor oda megyünk, hiszen ott érhetjük el őket és az ottani történelemből kiindulva kezdeményezünk szemléletformálást, ismeretátadást. Képzésünkkel ezt az utat választottuk: szembenéznünk azokkal a szükségletekkel, amelyek a közösségi oldalakon való viselkedés hátterében állnak, és azokat a készségeket igyekszünk megerősíteni, amelyek az ott szükséges tudatosság kialakulásához hozzájárulnak.

„Aki igazán ismernek, tudják, milyen vagyok” – a digitális lábnyom és dilemmái

A programot indító hétvéges képzést egy nagyon meglepő, szinte sokkoló módszerrel indítottuk. A résztvevő diákokról nyilvános fórumokon elérhető fotókat, hozzászólásokat és egyéb jellemző tartalmakat összegyűjtöttük, és megmutattuk három ismert felnőttnek (Horváth Molnár Andrea pszichológus, Benkő Géza színész és Laboda Róbert slammer), közben pedig egy webkamerás felvétel készítettünk a reakcióikból, hogy első látásra milyen személyiséget, vonásokat, értékeket tulajdonítanak azoknak a fiataloknak, akik ilyen tartalmakat töltenek fel önmagukról az

internetre. A felvételtől összevágott kisfilmet ezután megmutattuk a fiataloknak mint egyfajta visszacsatolást. Erre az eszközre érkezett, egészen természetes reakció érkezett: az egyik arról a sokkos állapotról szólt, hogy milyen mértékben meglepő és ijesztő a másik ember első reakciója. A másik pedig ennek egyfajta hátrításáról: „aki igazán ismer engem, tudja, hogy milyen vagyok igazán”.

Fontosnak tartjuk ebből a tapasztalatból azt hangsúlyozni, hogy a fiatalok, különösen a személyiségük formálásában kísérletező tizenévesek nagyon gyakran játékként kezelik mindazt, amit saját megnyilvánulásukként feltöltenek. Ugyanakkor érdemes tudatában lenni annak is, hogy a digitális lábnyomunk, vagyis minden megnyilvánulás, amelyet az internet világában nyomként hagyunk magunk után, egyfajta képpé áll össze rólunk, amit később leendő munkáltatók, partnerek, követők és ellenlábások szabadon használhatnak fel.

Az internet nem felejt

Az egyik legmegrázóbb erejű információ az volt a csoport számára a nyitóképzésen, hogy informatikai értelemben az internetre feltöltött tartalmak egész egyszerűen nem törölhetők. Emellett pedig, ha például egy képet bármilyen rövid időre is feltölt az ember magáról, akkor azt az idő alatt bárki letöltheti, aki hozzáfér és tovább használhatja a saját céljaira, tehát a meggondolatlanul feltöltött fotók egyszerű törlése tulajdonképpen annyi, mint halottnak a csók. Ugyanez érvényes az olyan képek esetén is, amelyeket a hozzájárulásuk nélkül tesznek nyilvánossá mások. Ez az üzenet vált a diákok számára az egyik legmarkánsabb olyan tartalomká, amelyet elkötelezetten szeretnének diáktársaik körében is terjeszteni. Így erre épül többek között az a kampány is, amelyet a saját iskolájuk diákjai körében szerveznek a projekt második szakaszában.

Segítséget kérni nem szegény

Amikor a problématudat felélesztése után elérkeztünk ahhoz a ponthoz, hogy a lehetséges megoldásokról, segítségkérésről, kiútkeresésről esson szó, áttekintettünk néhány olyan lehetőséget, amely felé elindulhatnak azok a fiatalok, akik zaklatás áldoztaivá váltak vagy a környezetükben tudnak valakiről, aki zaklatás áldozata. A csoport reakciója egyértelműen azt mutatta, hogy a segítségkéréssel kapcsolatos szegényérzet nagyon sok helyzetben akadályt jelent, mint bármilyen más problémák (például a szexuális zaklatás, bántalmazás) esetében is: itt is él az a pszichológiai jelenség, hogy az áldozat nagyon gyakran önmagát vádolja, hogy bájba keveredett, így nem mer segítséget kérni, hiszen szegényell, hogy vele megtörténhetett ilyesmi. Fontosnak tartjuk, hogy felvegyük a küzdelmet ennek a tabunak a ledöntésében, hiszen csak akkor tudnak a felnőttek, civil szervezetek, pedagógusok, barátok segíteni bárkinek is, ha képes és hajlandó beszélni a problémájáról.

Problématudat és szemléletformálás alulról jövő kezdeményezések útján

A projekt jelentőségét és az elindult fejlesztés fontosságát abban látjuk, hogy az internetbiztonság a szlovákiai magyar ifjúsági munkában egy viszonylag új témaként jelent meg, ugyanakkor egy meglévő problémára reagál és nagyon nagy megelőző potenciállal is bír. A TANDEM fejlesztési logikája itt is a problémaérzékelés megerősítésétől az egyénben végbemenő változásokon keresztül indul, ahol a szemléletformálásnak és felelősségvállalás erősítésének legalább akkora szerepét látjuk, mint az információátadásnak és tájékoztatásnak. Emellett pedig a projekt arra is rámutat, hogy a szemléletformálás hatására a fiatalokban, vagyis az érintettekben egy olyan felelősségérzet alakul ki, amely nagyon jó alapot és erőforrást jelent a kortárssegítésre alapuló kezdeményezések kialakításához, támogatásához.

Orange Alapítvány-díjban részesült a TANDEM, n.o. szervezet

2014-ben ötödik alkalommal, három kategóriában 110 nomináció közül választott ki az Orange Alapítvány szakmai zsűrije kategóriánként 3-3 szervezetet, amelyek a szociális inklúzió, az oktatás, illetve a közösségfejlesztés területén munkálkodnak. Az oktatás kategóriában második helyezést ért el a TANDEM, n.o. szervezet, melyet az „oktatási rendszer minőségi fejlesztéséért, az iskolán kívüli oktatás feltételeinek kultiválásáért, és az új készségek elsajátítására való motiválásért az oktatási rendszerben” miatt ítelt nekik az alapítvány. A szakmai zsűrinek nem volt könnyű dolga, hiszen olyan szervezetek közül kellett kiválasztania a három díjazottat, mint az EFFETA, a Voices vagy a Stopka, amelyek civil szervezetként mindannyian hasznos és kiváló teljesítményt nyújtanak az oktatás területén.